

Aanbevelingen werkgroep Openbaarheid

De Raad van de gemeente Rotterdam,

gelezen het voorstel van het presidium van 20 juni 2019 (raadsvoorstel nr. 19bb19032);

alsmede gelezen de reactie van burgemeester en wethouders van (19bb21009);

gelet op de artikelen 25, 55 en 86 van de Gemeentewet; de Wet openbaarheid van bestuur, alsmede gelet op artikel 2.5 van de Wet algemeen bestuursrecht;

overwegende:

- dat het uitgangspunt voor de werkwijze gemeenteraad en raadscommissies is: openbaarheid tenzij...;
- dat geheimhouding alleen wordt opgelegd indien het strikt noodzakelijk is;
- dat geheimhouding goed dient te worden gemotiveerd.
- dat geheime informatie geen informatie bevat die ook in openbaarheid kan worden verstrekt;

besluit:

A.

De volgende aanbevelingen met betrekking tot openbaarheid en geheimhouding vast te stellen:

Aanbeveling 1.

Het formuleren van enkele basiscriteria voor de invulling van de actieve informatieplicht kan helpen om de raad beter in positie te brengen: het verstrekken van geheime informatie is immers voor de raad beter dan het niet verstrekken van informatie. Ook zou de raad de opdracht kunnen geven om in een standaarddocument te regelen in welke situaties het college minimaal verplicht is de raad actief te informeren. Daarnaast blijft gelden dat het college de verplichting heeft om de raad informatie te verschaffen die hij nodig heeft voor de uitoefening van zijn controlerende, kaderstellende, budgettaire en volksvertegenwoordigende taken.

Aanbeveling 2.

Het verstrekken van informatie aan een of meer leden van de raad mag geen sluiproute zijn om de bekrachtigingsroute te ontwijken. Om die reden moet als uitgangspunt gelden dat geheime stukken vanwege college en burgemeester in beginsel aan de raad als bestuursorgaan worden aangeboden. Is er een motief om de betreffende informatie alleen aan bepaalde leden van de raad te verstrekken - waarvoor de bekrachtigingsprocedure dan

niet geldt -, dan behoren college en burgemeester dit besluit steeds te voorzien van een sluitende argumentatie waarom dit wenselijk is en de verstrekking aan de raad als geheel niet mogelijk of niet wenselijk is.

Aanbeveling 3.

Bij het verstrekken van geheime informatie door college en burgemeester aan de raad geldt - vanwege het hoofdschap van de raad - dat alle leden van de raad van die informatie kennis kunnen nemen. Slechts in goed gemotiveerde uitzonderingsgevallen kan van die hoofdregel worden afgeweken. De motivering is openbaar.

Aanbeveling 4.

- a. Geheimhouding wordt gemotiveerd. Er dient duidelijk beargumenteerd te worden waarom het betreffende onderdeel van de Wob voor het opleggen van geheimhouding van toepassing is in deze concrete situatie.
- b. Indien geheimhouding wordt opgelegd die niet valt onder de criteria van de Wob dan dient de geheimhouding sowieso bekrachtigd te worden via de raad.
- c. Bij alle geheime informatie moet een termijn van geheimhouding vermeld worden.
- d. De termijn van geheimhouding wordt onderbouwd met een op de casus toegesneden openbare motivering. De duur van de geheimhouding wordt uitgedrukt in maanden of jaren met een maximum van 5 jaren.
- e. Geheime documenten die naar het oordeel van de raad of commissie een onvolledige of onvoldoende motivering bevatten voor geheimhouding en/of de termijn, worden niet in behandeling genomen en zo spoedig mogelijk retour gezonden aan de afzender met het verzoek deze aan te vullen. De griffier stelt de raad hiervan door tussenkomst van de desbetreffende commissie onmiddellijk in kennis.
- f. Geheimhouding vervalt van rechtswege na afloop van de termijn van geheimhouding, tenzij vóór afloop van die termijn op voorstel van degene die geheimhouding heeft opgelegd deze termijn van geheimhouding wordt verlengd door de raad. Geheimhouding kan tevens binnen de afgesproken termijn vervallen als deze wordt opgeheven.
- g. Bij een embargotermin (geheimhouding voor een kortdurende termijn) eindigt de geheimhouding op het aangegeven tijdstip.
- h. Documenten met geheime informatie zijn duidelijk herkenbaar. Aan de koptekst, voettekst of een onderwatermerk moet iedere pagina te herkennen zijn als geheim. Neiging tot opleggen geheimhouding gehele stuk terwijl veelal slechts onderdelen geheim zijn. Standaardregel invoeren: alleen betreffende onderdelen geheim, rest van het stuk openbaar. Dit vraagt om verandering in houding en gedrag.

Aanbeveling 5.

Geheimhouding wordt beperkt tot die passages uit een schriftelijk stuk die daarvoor in aanmerking komen, terwijl de rest van het stuk openbaar wordt gemaakt. De geheime informatie wordt uitsluitend verstrekt in een afzonderlijk document. Alle overige informatie wordt aangeboden door middel van een document dat openbaar is.

Aanbeveling 6.

- a. Technische sessies zijn in de regel openbare bijeenkomsten, tenzij de desbetreffende commissie besluit dat een bepaalde technische sessie besloten is als het onderwerp

- daartoe aanleiding geeft. Zij worden indien mogelijk met beeld en geluid dan wel geluid ontsloten.
- b. Hoorzittingen zijn openbare bijeenkomsten die via internet in elk geval met geluid en zo mogelijk ook met beeld worden ontsloten
 - c. De stukken voor het presidium worden in principe gedeeld met alle leden van de raad, tenzij gemotiveerd wordt waarom dit niet mogelijk of wenselijk is.
 - d. Het presidium maakt na zijn vergadering besluiten openbaar die daarvoor in aanmerking komen.

Aanbeveling 7.

Niet-openbaarheid moet binnen de wettelijke kaders van het geheimhoudingsregime uit de Gemeentewet blijven. De wet kent slechts één vorm van geheimhouding, nl. geheim. De lichte vorm vertrouwelijkheid wordt afgeschaft. Voor de geheimhouding geldt een strenge motiveringsplicht voor het orgaan dat om geheimhouding vraagt of deze oplegt.

Aanbeveling 8.

Voor de vraag of niet-raadsleden inzage kunnen krijgen in geheime informatie moet als onderscheidend criterium worden aangehouden dat deze niet-raadsleden, burgerleden van de commissie, (fractieondersteuners etc.) wel of niet zijn beëdigd. Voor wat betreft de omvang van de inzage van geheime stukken is er geen rechtsgrond voor differentiatie tussen de categorie raadsleden en de categorie beëdigde niet-raadsleden.

Aanbeveling 9.

- a. Maak documenten afkomstig van derden en die door de afzender worden geduid als vertrouwelijk of geheim als zodanig herkenbaar.
- b. Laat het onderscheid tussen vertrouwelijke en geheime documenten vervallen en duid alle documenten die niet openbaar kunnen zijn als geheime documenten.

Aanbeveling 10.

De raadsvoorzitter en het presidium zijn - in onderlinge afstemming - belast met de handhaving van de geldende normen en spelregels. Zij zien tevens toe op de naleving. Dat neemt niet weg dat eenieder zijn of haar verantwoordelijkheid dient te nemen als het gaat om het hanteren van geheimhouding of bij een vermoeden van het schenden van geheimhouding. De griffie heeft tot taak om de raad aanhoudend te informeren over het geldende geheimhoudingsregime.

Aanbeveling 11.

Het digitaal ontsluiten van geheime informatie is een ICT-traject. Aanbevolen wordt om de uitvoering daarvan buiten de scope van deze werkgroep te plaatsen en de raadsgriffier de opdracht te geven om te onderzoeken of de huidige applicatie waarin documenten digitaal worden bewaard voldoet aan de gevraagde eisen. Als dit niet het geval is, wordt gevraagd een advies op te stellen over de mogelijkheden voor digitaal ontsluiten van geheime informatie, op welke termijn en tegen welke kosten.

Aanbeveling 12.

Bij de griffie wordt een register bijgehouden waarin het onderwerp van geheimhouding kort wordt beschreven en de geheimhoudingstermijn wordt aangegeven. Het verdient aanbeveling om via horizonbepalingen en het periodiek agenderen van het

geheimhoudingsregister de geheim verklaarde informatie regelmatig te saneren, zodat in beginsel alleen voor die stukken die voor langere tijd of altijd aan de openbaarheid moeten worden onttrokken de regels voor niet-openbaarheid van de Archiefwet zullen gelden.

Aanbeveling 13.

Omdat het nog geruime tijd zal duren en onzeker is of het wetsvoorstel Wet open overheid (Woo) in de huidige vorm de eindstreep zal halen, is het niet zinvol daarop reeds nu te anticiperen en de griffier hier onderzoek naar te laten verrichten.

Aanbeveling 14.

De informatiepositie van de niet-onderhandelende fracties tijdens de collegevorming wordt versterkt en is zo gelijkwaardig mogelijk aan de informatiepositie van de onderhandelende partijen.

B.

Het college op te dragen de aanbevelingen voor zover deze geen betrekking hebben op het presidium of de griffie(r) over te nemen en verder uit te werken in een nieuw beleidskader Verstreking openbare en geheime informatie en hiervoor een voorstel aan de raad te doen voor 1 april 2020.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 12 december 2019.

De griffier,

De voorzitter,

